

CONSEIL DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

SESSION ORDINAIRE 1991-1992

25 MAI 1992

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant la loi du 7 août 1931
sur la conservation des monuments
et des sites**

RAPPORT

fait au nom de la Commission
de l'Aménagement du Territoire,
de la Politique Foncière et du Logement

par M. CORNELISSEN

Ont participé aux travaux de la Commission :

1. Membres effectifs: MM. Demannez, Président, Magerus, Moureaux, MM. Cools, de Clippele, Simonet, Mme Carton de Wiart, Dereppe-Soumoy, M. Maingain, M. Harmel, M. Vandenbussche.

2. Membres suppléants: MM. Hermans, Parmentier, Paternoster, Mme Lemesre, M. Cornelissen, Mme Willame-Boonen, Mme Nagy.

3. Autres membres du Conseil: MM. Béghin, Duponcelle, Mme Van Tichelen.

Voir:

Document du Conseil :

A-171/1 - 91/92 : Proposition d'ordonnance.

BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE RAAD

GEWONE ZITTING 1991-1992

25 MEI 1992

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van de wet
van 7 augustus 1931 op het behoud
van monumenten en landschappen**

VERSLAG

uitgebracht namens de Commissie voor
de Ruimtelijke Ordening, het Grondbeleid
en de Huisvesting

door de heer CORNELISSEN

Hebben aan de werkzaamheden van de Commissie deelgenomen :

1. Vaste leden: de heren Demannez, Voorzitter, Magerus, Moureaux, de heren Cools, de Clippele, Simonet, mevrouwen Carton de Wiart, Dereppe-Soumoy, de heren Maingain, Harmel, Vandenbussche.

2. Plaatsvervangers: de heren Hermans, Parmentier, Paternoster, mevr. Lemesre, de heer Cornelissen, mevr. Willame-Boonen, mevr. Nagy.

3. Andere leden van de Raad: de heren Béghin, Duponcelle, mevr. Van Tichelen.

Zie:

Stuk van de Raad :

A-171/1 - 91/92 : Voorstel van ordonnantie.

I. Exposé introductif de l'auteur de la proposition d'ordonnance

La proposition d'ordonnance en discussion a un objet limité de type procédural. Elle vise à remédier à une insuffisance de la loi du 7 août 1931.

Dans la procédure de classement organisée par la loi précitée, l'avis de la députation permanente est requis (article 1er, 2e alinéa, 2e phrase). La députation permanente n'est toutefois soumise à aucun délai pour rendre son avis.

En application de l'article 12 de la loi du 7 août 1931, les immeubles visés par une proposition de classement bénéficient d'une protection provisoire de six mois.

Souvent la députation permanente ne donne pas son avis dans ce délai de six mois et l'Exécutif bruxellois ne peut dès lors prendre un arrêté de classement. L'immeuble visé par la proposition de classement ne bénéficie plus de la protection liée à cette proposition.

Les conséquences de l'absence d'avis de la députation permanente dans le délai visé par l'article 12 se sont dans plusieurs cas révélées dommageables.

Il convient donc, dans l'attente de l'adoption du projet d'ordonnance déposé par l'Exécutif (*), de légiférer d'urgence pour abroger la disposition légale organisant la compétence d'avis de la députation permanente. Les lacunes de la loi de 1931, conjuguées dans certains cas à la négligence de la députation permanente de la Province de Brabant, ne peuvent avoir pour conséquence de permettre la destruction d'un patrimoine immobilier de grande valeur à Bruxelles.

II. Discussion générale

A la demande d'un membre, le texte de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 est distribué aux membres.

Plusieurs orateurs soutiennent la proposition d'ordonnance en discussion. Leur soutien porte sur la solution pragmatique et technique proposée; il ne laisse en rien préjuger de leur opinion sur le sort de la Province de Brabant dans les futures réformes institutionnelles.

(*) Projet d'ordonnance relatif à la conservation du patrimoine immobilier (n° A-165/1 - 91/92).

I. Inleidende uiteenzetting van de auteur van het voorstel van ordonnantie

Het voorstel van ordonnantie dat besproken wordt, heeft een beperkt onderwerp, van procedurele aard. Het is bedoeld om een leemte in de wet van 7 augustus 1931 aan te vullen.

In de beschermingsprocedure in de vermelde wet wordt het advies van de bestendige deputatie vereist (artikel 1, lid 2, zin 2). De bestendige deputatie wordt echter geen enkele termijn opgelegd om dit advies uit te brengen.

Met toepassing van artikel 12 van de wet van 7 augustus 1931, worden de gebouwen waarvoor een voorstel tot bescherming werd ingediend voorlopig voor zes maanden beschermd.

Dikwijls brengt de bestendige deputatie haar advies niet binnen deze termijn van zes maanden uit. Bijgevolg kan de Brusselse Executieve geen beschermingsbesluit uitvaardigen en is het gebouw waarvoor het voorstel tot bescherming werd ingediend niet langer beschermd.

Het is gebleken dat, indien de bestendige deputatie geen advies uitbrengt binnen de in artikel 12 bepaalde termijn, dit meermaals schadelijke gevolgen inhield.

Het is dus wenselijk, in afwachting dat het door de Executieve ingediende ontwerp van ordonnantie (*) wordt aangenomen, dringend wetgevend op te treden om de wetsbepaling houdende de adviesbevoegdheid van de bestendige deputatie af te schaffen. De leemten in de wet van 1931, in sommige gevallen gekoppeld aan de onachtzaamheid van de bestendige deputatie van de Provincie Brabant, mag niet leiden tot de vernieling van een waardevol onroerend Brussels erfgoed.

II. Algemene bespreking

Op verzoek van een lid ontvangen de leden de tekst van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931.

Meerdere sprekers steunen het besproken voorstel van ordonnantie. De voorgestelde pragmatische en technische oplossing heeft hun goedkeuring, waarmee ze geenszins vooruitlopen op hun mening over het lot van de Provincie Brabant bij de toekomstige institutionele hervormingen.

(*) Ontwerp van ordonnantie inzake het behoud van het onroerend erfgoed (nr. A-165/1 - 91/92).

Un membre dépose un *amendement technique* (n° 2) en vue de satisfaire au prescrit de l'article 8 de la loi spéciale du 12 janvier 1989.

Un membre s'interroge sur l'urgence: pourquoi l'invoquer soudain alors que plusieurs dossiers sont pendants à la Province depuis deux ans et que le projet d'ordonnance déposé par l'Exécutif sera adopté avant la fin de la session parlementaire?

Il s'oppose au procès constant intenté à l'institution provinciale:

- tous les partis politiques, y compris ceux qui forment la majorité au Conseil régional, sont ou furent représentés à la députation permanente de la Province de Brabant;

- le délai de décision n'est pas une raison suffisante pour retirer une compétence à une institution. Sinon, l'Exécutif régional devrait lui-même se méfier.

Il dépose un *amendement* (n° 3) visant à assortir l'exercice de la compétence d'avis de la députation permanente d'un délai de cinq mois. A défaut d'avis dans ce délai, l'Exécutif régional peut prendre son arrêté de classement sans cet avis.

Demande d'avis du Conseil d'Etat

Un membre propose que la Commission demande au Président du Conseil le renvoi de la proposition d'ordonnance au Conseil d'Etat pour avis (éventuellement avec un délai d'urgence).

Cette proposition est rejetée par 10 voix contre 3.

Poursuite de la discussion générale

Un conseiller regrette les querelles de procédure. Il est favorable à l'adoption en urgence de la proposition d'ordonnance en attendant le vote du projet déposé par l'Exécutif.

Un autre membre souligne que son objectif est de rendre la procédure de classement opérationnelle: l'adoption de la proposition d'ordonnance permettra de décharger une administration provinciale débordée et de sauvegarder le patrimoine.

Le Secrétaire d'Etat adjoint au Ministre du Logement, de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau, insiste sur deux faits dont la Commission doit être consciente:

Een lid dient een *technisch amendement* (nr. 2) in dat ertoe strekt de bepaling van artikel 8 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 te respecteren.

Een lid heeft vragen over de dringende aard: waarom nu ineens gehaast zijn, terwijl sommige dossiers bij de Provincie al twee jaar hangende zijn en het ontwerp van de Executieve nog voor het einde van het parlementaire zitting wordt goedgekeurd?

Hij verzet zich tegen bepaalde bedoelingen die men de Provincie voortdurend wil toedichten: alle politieke partijen, met inbegrip van degene die de meerderheid van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad vormen, zijn of waren vertegenwoordigd in de bestendige deputatie van de Provincie Brabant.

Het uitblijven van advies volstaat niet om een instelling een bevoegdheid te ontnemen, anders mag de Executieve zelf op haar hoede zijn.

Het lid dient een *amendement* in (nr. 3) dat ertoe strekt de bestendige deputatie vijf maanden tijd te gunnen om advies uit te brengen; gebeurt dit niet, dan kan de Executieve haar beschermingsbesluit zonder dit advies uitvaardigen.

Verzoek om advies bij de Raad van State

Een lid stelt voor dat de Commissie aan de Voorzitter van de Raad vraagt het voorstel van ordonnantie ter advies naar de Raad van State te zenden (eventueel met vermelding van een antwoordtermijn).

Dit voorstel wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Voortzetting van de algemene bespreking

Een raadslid betreurt de procedurētwissen. Hij is voor een dringende goedkeuring van het voorstel van ordonnantie, in afwachting dat het door de Executieve ingediende ontwerp wordt goedgekeurd.

Een ander lid wijst erop dat het zijn bedoeling is de beschermingsprocedure toepasbaar te maken: het voorstel van ordonnantie goedkeuren, zal het mogelijk maken een met werk overladen provinciaal bestuur te ontlasten en het erfgoed te bewaren.

De Staatssecretaris toegevoegd aan de Minister belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid wijst op twee feiten waarvan de Commissie zich bewust moet zijn:

1. la Province subsidie les travaux de restauration des immeubles classés. Traditionnellement, la part provinciale est fixée à 20 % pour les bâtiments publics et varie de 5 à 15 % pour les bâtiments privés;
2. l'actuelle députation permanente a traité de nombreux dossiers et résorbé les retards.

Le Secrétaire d'Etat déclare que toute solution qui tiendra compte de ce contexte peut convenir.

Il souligne d'autre part la nécessité de légiférer car il n'est pas digne pour la Région d'être soumise aux éventuels changements d'humeur de la Province.

Aussi, le Secrétaire d'Etat est davantage partisan de prévoir un délai pour l'exercice par la députation permanente de sa compétence d'avis. Il est par contre assez réservé sur la suppression pure et simple de cette compétence.

Un membre constate que la position du Secrétaire d'Etat rejoint la position exprimée au nom de son groupe politique lors du dépôt de l'amendement n° 3.

L'auteur de la proposition d'ordonnance ne partage pas le point de vue du Secrétaire d'Etat :

- la procédure de subsidiation est indépendante de la procédure de classement;
- si la Province est actuellement plus diligente, il n'en reste pas moins que de nombreuses carences furent à déplorer dans le passé. Il faut éviter de nouveaux cas conflictuels.

La proposition qu'il a déposée retient la disposition prévue dans le projet de l'Exécutif; il est normal que le régime transitoire s'aligne sur le futur régime définitif.

Plusieurs membres s'interrogent sur la position de l'Exécutif à l'égard de la proposition d'ordonnance en discussion : faut-il ou non l'adopter d'urgence? Y a-t-il ou non risque de perdre la subsidiation provinciale? Ne conviendrait-il pas de reprendre le débat sans urgence?

Le Secrétaire d'Etat précise sa position : tant que la Province existe et octroie des subsides aux travaux de restauration des biens classés, il n'est pas partisan à première vue de supprimer l'avis de la députation permanente sur le classement. Il conviendrait plutôt, sachant que le bien bénéficie d'une protection provisoire de six mois, de maintenir la compétence d'avis de la Province, mais de l'assortir d'un délai de trois mois à partir de la notification au propriétaire.

1. de Provincie subsidieert het restaureren van de beschermde gebouwen. Voor de overheidsgebouwen bedraagt deze subsidie traditioneel 20 %, voor de privé-gebouwen schommelt zij tussen 5 en 15 %;
2. de huidige bestendige deputatie heeft tal van dossiers behandeld en de achterstand weggewerkt.

De Staatssecretaris zegt dat elke oplossing waarbij met deze context rekening wordt gehouden aanvaardbaar is.

Anderzijds wijst hij op de noodzaak aan een wetgeving, want het draagt niet bij tot de waardigheid van het Gewest van de eventuele wisselende gemoedsgesteldheid van de provincie af te hangen.

De Staatssecretaris wil ook voorzien in een termijn waarbinnen de bestendige deputatie advies moet verlenen. Hij staat echter wel heel kritisch tegenover de loutere afschaffing van deze adviesbevoegdheid.

Een lid stelt vast dat het standpunt van de Staatssecretaris aanleunt bij het standpunt dat zijn fractie bij het indienen van amendement nr. 3 heeft ingenomen.

De auteur van het voorstel van ordonnantie is het met de Staatssecretaris oneens :

- de subsidiëringsprocedure staat los van de beschermingsprocedure;
- de Provincie legt momenteel meer ijver aan de dag, maar dat vult de betreurenswaardige leemten uit het verleden niet aan. Nieuwe conflicten moeten worden vermeden.

In zijn voorstel wordt de bepaling uit het ontwerp van de Executieve behouden; het is logisch dat het overgangsstelsel op het toekomstige definitieve stelsel wordt afgestemd.

Meerdere leden hebben vragen over het standpunt van de Executieve tegenover het besproken voorstel van ordonnantie: moet het al dan niet dringend worden goedgekeurd? Bestaat er een gevaar de provinciale subsidies te verliezen? Is het niet beter dit debat rustiger te voeren?

De Staatssecretaris licht zijn standpunt toe: zolang de Provincie bestaat en subsidies voor restauratiewerken aan beschermde gebouwen toekent, is hij in eerste instantie tegen het afschaffen van het inwinnen van het advies van de bestendige deputatie wat de bescherming betreft. Hij zou wenselijker zijn, wetende dat het goed een voorlopige bescherming van zes maanden geniet, de adviesbevoegdheid van de Provincie te behouden, maar te voorzien in een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf de betekening aan de eigenaar.

Un membre propose d'ajourner le débat: il n'y a plus de dossiers en souffrance à la Province; l'urgence ne se justifie donc pas.

Le Secrétaire d'Etat ne partage pas ce point de vue: il y a eu des problèmes et il faut légiférer d'urgence afin d'éviter qu'ils ne se répètent. Il réitère sa proposition de réfléchir à la meilleure manière d'amender la loi de 1931.

L'auteur de la proposition d'ordonnance constate avec satisfaction que sous la pression conjointe de l'Exécutif et des conseillers régionaux, la Province a débloqué de nombreux dossiers.

Il demande au Secrétaire d'Etat de communiquer à la commission une liste des dossiers de classement introduits auprès de la Province, ainsi que leur échéancier.

Il précise enfin que sa proposition retenait, à titre transitoire, la solution juridique proposée par l'Exécutif dans son projet d'ordonnance relatif à la conservation du patrimoine immobilier. Le Secrétaire d'Etat semble maintenant revenir sur la solution définitive et propose le maintien de la compétence d'avis provinciale, avec un délai de forclusion. Cette solution juridique garantit également la compétence de classement de l'Exécutif régional et peut dès lors être retenue.

Un membre ne peut admettre que la solution transitoire soit plus limitée que la solution du projet d'ordonnance. Ce débat devra avoir lieu lors de la discussion du projet d'ordonnance.

Le Secrétaire d'Etat confirme qu'il proposera un amendement au texte initial du projet d'ordonnance. Il demande toutefois l'adoption en urgence d'une législation transitoire.

Sur proposition du Président, la discussion de la proposition d'ordonnance est ajournée à l'unanimité des 13 membres présents.

Reprise de la discussion générale

L'auteur de la proposition d'ordonnance réaffirme son souci d'éviter que la Province puisse freiner les procédures de classement suite à une lacune juridique de la loi du 7 août 1931.

Een lid stelt voor het debat uit te stellen: de Provincie heeft geen onafgewerkte dossiers meer; een spoedbehandeling is dus niet gerechtvaardigd.

De Staatssecretaris is het hier niet mee eens: er zijn problemen geweest en er moet dringend een wetgeving worden aangenomen om te vermijden dat deze moeilijkheden zich opnieuw voordoen. Hij herhaalt zijn voorstel om na te denken over de beste manier om de wet van 1931 te wijzigen.

De auteur van het voorstel van ordonnantie stelt verheugd vast dat de Provincie, onder gezamenlijke druk van de Executieve en gewestelijke Raadsleden, vele dossiers is gaan behandelen.

Hij vraagt de Staatssecretaris aan de Commissie een lijst mee te delen van bij de Provincie ingediende beschermingsdossiers, alsmede hun behandelings-schema.

Ten slotte zegt hij dat hij in zijn voorstel, als overgangsbepaling, de juridische oplossing heeft behouden die de Executieve in haar ontwerp van ordonnantie inzake het behoud van het onroerend erfgoed heeft voorgesteld. De Staatssecretaris lijkt nu van de definitieve oplossing terug te komen en stelt voor de provinciale adviesbevoegdheid te behouden, maar een tijdlimiet in te bouwen. Deze juridische oplossing waarborgt eveneens de beschermingsbevoegdheid van de Executieve en kan dus worden behouden.

Een lid kan het niet eens zijn met het feit dat de overgangsbepaling beperkter is dan de oplossing in het ontwerp van ordonnantie. Dit debat moet tijdens de bespreking van het ontwerp van ordonnantie worden gevoerd.

De Staatssecretaris bevestigt dat hij op de oorspronkelijke tekst van het ontwerp van ordonnantie een amendement zal indienen. Hij vraagt echter dringend een overgangswetgeving goed te keuren.

Op voorstel van de Voorzitter wordt de bespreking van het voorstel van ordonnantie bij eenparigheid van de 13 aanwezige leden uitgesteld.

Voortzetting van de algemene bespreking

De auteur van het voorstel herhaalt dat het voorstel bedoeld is om te vermijden dat de Provincie de beschermingsprocedure als gevolg van een juridische leemte in de wet van 7 augustus 1931 kan afremmen.

Les dispositions de cette loi relatives à l'intervention de la Province dans les frais des travaux d'entretien ou de restauration des bâtiments classés sont toutefois maintenues. La Province ne peut donc se soustraire à ses obligations; il faut distinguer son intervention dans la procédure de classement et dans la procédure d'octroi de subsides.

Un membre doute du maintien des subsides provinciaux si la compétence d'avis en matière de classement est soustraite à la Province.

Plusieurs dossiers de classement auraient dû être ouverts à Bruxelles et ne l'ont pas été. Cette responsabilité se situe à un autre niveau que l'échelon provincial. Combien de dossiers de classement sont-ils en souffrance à la Province ?

Pour un autre membre, la question des responsabilités n'est pas fondamentale en l'espèce. La proposition d'ordonnance, qui vise à supprimer une lacune législative, s'inscrit dans la logique des réformes institutionnelles et de la répartition des compétences.

Un conseiller souhaite savoir si le Secrétaire d'Etat a noué des contacts avec les autorités provinciales quant à cette proposition d'ordonnance.

Le Secrétaire d'Etat se réjouit de la volonté parlementaire de corriger un vide législatif qui peut être générateur d'abus. Il n'est pas sain qu'un pouvoir soit soumis aux humeurs d'un autre pouvoir.

Dès son entrée en fonction, il s'est efforcé de normaliser les relations entre la Région et la Province. Après l'adoption de cette proposition d'ordonnance, il se concertera avec les autorités provinciales pour maintenir des relations harmonieuses entre les deux pouvoirs en matière de subsidiation.

La liste des dossiers en souffrance au niveau provincial, ainsi qu'un échéancier récapitulatif pour les dernières années, sera jointe au rapport (annexe 2).

Un membre souligne que la question du nombre de dossiers en souffrance est secondaire. La quantité importe peu en l'espèce. Ce qui importe, c'est la volonté de la Région de mettre en place un système de classement ne prévoyant pas d'intervention de la Province. Cette disposition précise figure dans le projet d'ordonnance déposé par l'Exécutif. L'adoption de la proposition d'ordonnance anticipera sur ce point précis du projet.

De bepalingen uit deze wet met betrekking tot het aandeel van de Provincie in de onderhouds- en restauratiewerken aan beschermde gebouwen worden echter behouden. De Provincie kan zich dus niet aan haar verplichtingen onttrekken. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen de rol van de Provincie in de beschermingsprocedure en in de subsidiëringsprocedure.

Een lid vraagt zich af of de Provincie nog subsidies zal verlenen indien zij inzake bescherming haar adviesbevoegdheid verliest.

Meerdere Brusselse beschermingsdossiers moesten worden geopend, hetgeen niet is gebeurd. Deze verantwoordelijkheid ligt ergens anders dan op provinciaal vlak. Hoeveel beschermingsdossiers moeten nog door de Provincie worden afgewerkt ?

Een ander lid is van mening dat het probleem van de verantwoordelijkheden hier weinig ter zake doet. Het voorstel van ordonnantie, dat bedoeld is om een leemte in de wetgeving aan te vullen, past in de logica van de hervormingen van de instellingen en de herverdeling van de bevoegdheden.

Een raadslid wenst te weten of de Staatssecretaris de provinciale overheden over dit voorstel van ordonnantie heeft gecontacteerd.

De Staatssecretaris verheugt zich over de parlementaire wil om in de wetgeving een leemte aan te vullen die tot misbruiken kan leiden. Het is niet gezond de ene overheid aan de gemoedstoestand van de andere overheid te onderwerpen.

Van bij zijn aantreden heeft hij zich ingespannen om de betrekkingen tussen het Gewest en de Provincie te normaliseren. Na de goedkeuring van dit voorstel van ordonnantie zal hij de provinciale overheden contacteren om tussen beide machtsniveaus inzake subsidies harmonieuze betrekkingen in stand te houden.

De lijst van de op provinciaal vlak nog niet voltooide dossiers en een algemeen overzicht van de dossiers die de jongste jaren werden behandeld, zullen bij het verslag worden gevoegd (bijlage 2).

Een lid wijst erop dat het probleem van het aantal onafgewerkte dossiers bijkomstigheid is. Kwantiteit is ter zake van weinig belang. Wel belangrijk is de wil van het Gewest om een beschermingsstelsel in te voeren, waarbij voor de Provincie geen rol meer is weggelegd. Deze duidelijke bepaling staat in het door de Executieve ingediende ontwerp van ordonnantie. Door het voorstel van ordonnantie goed te keuren, loopt men op dit precieze punt van het ontwerp vooruit.

Plusieurs membres s'interrogent à nouveau sur l'urgence. Pourquoi faut-il anticiper l'adoption du projet d'ordonnance qui devrait intervenir dans les prochains mois? Y a-t-il des menaces précises pour certains éléments du patrimoine bruxellois? L'administration provinciale semble pourtant traiter les dossiers avec diligence.

III. Discussion des articles

Article 1er

Un amendement (n° 2) tend à faire précéder cet article par un nouvel article 1er précisant que «la présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107^{quater} de la Constitution». Cette mention est obligatoire en vertu de l'article 8 de la loi spéciale du 12 janvier 1989.

— L'amendement n° 2 est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

Un conseiller dépose un amendement (n° 4) visant à permettre à la députation permanente de la Province d'introduire des propositions de classement d'un monument ou d'un site.

Plusieurs membres estiment que cet amendement est contraire à la philosophie de la proposition d'ordonnance. L'intervention de la Province dans la procédure de classement n'est plus souhaitée, à n'importe quel stade que ce soit.

Un membre regrette qu'on ne permette même pas à la Province de prendre l'initiative d'une proposition de classement.

— L'amendement n° 4 est retiré par son auteur.

Un amendement (n° 3) vise à imposer à la députation permanente de se prononcer dans un délai de cinq mois à partir des notifications. A défaut, l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale peut prendre son arrêté de classement sans l'avis de la députation permanente.

Son auteur estime ainsi rencontrer les objectifs de la proposition d'ordonnance: en fixant un délai, on empêche que la Province puisse bloquer des dossiers. En effet, à défaut d'avis dans le délai prescrit, l'Exécutif régional peut décider sans cet avis.

L'auteur de la proposition d'ordonnance estime que cet amendement risque de souligner davantage les carences de la Province.

Een aantal leden stellen zich opnieuw vragen over het dringend karakter. Waarom moet men vooruitlopen op een ontwerp van ordonnantie dat de komende maanden zou moeten worden goedgekeurd? Zijn er een aantal elementen van het Brussels erfgoed duidelijk bedreigd? De Provincie lijkt de dossiers nochtans zorgvuldig te behandelen.

III. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Een amendement (nr. 2) strekt ertoe dit artikel door een nieuw artikel te doen vooraf gaan, luidend: «Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107^{quater} van de Grondwet». Deze vermelding is verplicht krachtens artikel 8 van de bijzondere wet van 12 januari 1989.

— Amendement nr. 2 wordt aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

Een lid dient een amendement (nr. 4) in dat ertoe strekt de bestendige deputatie van de Provincie toe te staan beschermingsvoorstellen voor één of ander monument of landschap in te dienen.

Diverse leden menen dat dit amendement in strijd is met de geest achter dit voorstel van ordonnantie. Het is niet langer wenselijk de Provincie nog om in het even welk stadium van de beschermingsprocedure een rol te laten spelen.

Een lid betreurt dat men de Provincie zelfs niet de mogelijkheid biedt een beschermingsvoorstel in te dienen.

— De auteur trekt zijn amendement nr. 4 in.

Een amendement (nr. 3) strekt ertoe de bestendige deputatie te verplichten binnen een termijn van vijf maanden na de bekendmakingen advies te verlenen. Gebeurt dit niet, dan mag de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve haar beschermingsbesluit zonder het advies van de bestendige deputatie uitvaardigen.

De auteur is van mening aldus aan de doelstellingen van het voorstel van ordonnantie te beantwoorden. Door een termijn te bepalen, vermijdt men dat de Provincie de dossiers kan bevriezen. Inderdaad, bij gebrek aan advies binnen de voorgeschreven termijn, kan de Hoofdstedelijke Executieve zonder dit advies beslissen.

De indiener van het voorstel van ordonnantie is van oordeel dat dit amendement de tekortkomingen van de Provincie nog meer in de verf zal zetten.

L'auteur de l'amendement renvoie à la procédure en vigueur en matière d'urbanisme: à défaut d'avis dans le délai prescrit, les communes sont désaisies du dossier.

— L'amendement n° 3 est rejeté par 10 voix contre 4.

Un amendement (n° 1) tend à maintenir la possibilité pour les intéressés de faire connaître leurs observations (à l'Exécutif régional). Il s'agit de permettre à la Commission royale des Monuments et Sites (CRMS) de donner un avis motivé sur la proposition de classement.

— Cet amendement est adopté à l'unanimité des 15 membres présents. Il remplace l'article.

Article 2

Un amendement (n° 5) vise à remplacer les mots «entre en vigueur» par les mots «est obligatoire».

Plusieurs membres estiment que l'expression «l'ordonnance entre en vigueur...» est correcte. La section 4 de la loi spéciale du 12 janvier 1989 traite de «... l'entrée en vigueur des ordonnances». La formule utilisée dans la présente proposition d'ordonnance l'a d'ailleurs été dans plusieurs ordonnances déjà adoptées.

— L'amendement n° 5 est retiré par son auteur.

Sur proposition d'un membre, la Commission décide de remplacer, dans le texte néerlandais, les mots «Dit voorstel van ordonnantie» par les mots «Deze ordonnantie».

Un amendement (n° 6) tend à remplacer le mot «sanction» par le mot «promulgation». Cette modification est plus conforme à la procédure d'élaboration des textes législatifs.

— Cet amendement est adopté à l'unanimité des 14 membres présents.

— L'article 2 (amendé) est adopté par 11 voix et 3 abstentions.

L'ensemble de la proposition d'ordonnance est adopté par 11 voix contre 2 et 1 abstention.

De auteur van het amendement verwijst naar de procedure die voor de stedenbouw van kracht is: bij gebrek aan advies binnen de voorgeschreven termijn, worden de gemeenten het dossier ontnomen.

— Amendement nr. 3 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 4.

Een amendement (nr. 1) strekt ertoe voor de betrokkenen de mogelijkheid te behouden hun opmerkingen (bij de Hoofdstedelijke Executieve) bekend te maken. Het is de bedoeling de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen de mogelijkheid te bieden over het voorstel tot bescherming een met redenen omkleed advies te verstrekken.

— Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 15 aanwezige leden en vervangt het artikel.

Artikel 2

Een amendement (nr. 5) strekt ertoe de woorden «wordt van kracht» door de woorden «is verbindend» te vervangen.

Verscheiden leden zijn van mening dat de uitdrukking «de ordonnantie wordt van kracht» correct is. Afdeling 4 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 heeft betrekking op «de inwerkingtreding van de ordonnanties». De formulering in dit voorstel van ordonnantie is trouwens dezelfde als deze uit meerdere reeds eerder aangenomen ordonnanties.

— De auteur trekt zijn amendement nr. 5 in.

Op voorstel van een lid beslist de Commissie in de Nederlandse tekst de woorden «dit voorstel van ordonnantie» door de woorden «deze ordonnantie» te vervangen.

Een amendement (nr. 6) strekt ertoe het woord «goedkeuring» door het woord «afkondiging» te vervangen. Deze wijziging stemt beter overeen met de procedure van de totstandkoming van de wetteksten.

— Dit amendement wordt aangenomen bij eenparigheid van de 14 aanwezige leden.

— Artikel 2 (geamendeerd) wordt aangenomen met 11 stemmen, bij 3 onthoudingen.

Het voorstel van ordonnantie in zijn geheel wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

IV. Lecture et approbation du rapport

Le rapport est approuvé à l'unanimité des neuf membres présents.

Le Rapporteur,

Jean-Pierre CORNELISSEN

Le Président,

Jean DEMANNEZ

IV. Lezing en goedkeuring van het verslag

Het verslag wordt bij eenparigheid van de negen aanwezige leden goedgekeurd.

De Rapporteur,

Jean-Pierre CORNELISSEN

De Voorzitter,

Jean DEMANNEZ

**TEXTE ADOPTE
PAR LA COMMISSION**

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant la loi du 7 août 1931
sur la conservation des monuments
et des sites**

Article 1er

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107quater de la Constitution.

Article 2 (ancien article 1er)

A l'alinéa deux de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites, la deuxième phrase est remplacée par la phrase suivante :

« Dans un délai de deux mois à dater de l'expédition des notifications, les intéressés peuvent faire connaître à l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale leurs observations par lettre recommandée à la poste. »

Article 3 (ancien article 2)

La présente ordonnance entre en vigueur dès sa *promulgation* et est d'application aux propositions de classement dont la députation permanente de la Province de Brabant est saisie au moment de l'entrée en vigueur de l'ordonnance.

La députation permanente transmet sans délai l'ensemble des propositions dont elle était saisie, et les éventuelles observations des parties intéressées, à l'Exécutif qui poursuit la procédure de classement comme il est dit à l'article 2 de la loi du 7 août 1931.

**TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE**

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931
op het behoud van monumenten
en landschappen**

Artikel 1

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet.

Artikel 2 (oud artikel 1)

In de tweede alinea van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen wordt de tweede zin door de volgende zin vervangen :

« Binnen een termijn van twee maanden na de verzending van de betekeningen, kunnen de betrokkenen hun opmerkingen bij een ter post aangetekende brief aan de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve kenbaar maken. »

Artikel 3 (oud artikel 2)

Deze ordonnantie wordt van kracht vanaf haar afkondiging en is van toepassing op de voorstellen tot bescherming die bij de bestendige deputatie van de provincie Brabant aanhangig zijn op het ogenblik van de inwerkingtreding van deze ordonnantie.

De bestendige deputatie zal onverwijld alle voorstellen die bij haar aanhangig zijn en de eventuele opmerkingen van de belanghebbende partijen naar de Executieve overbrengen die de beschermingsprocedure voortzet zoals bepaald in artikel 2 van de wet van 7 augustus 1931.

ANNEXE 1

AMENDEMENTS

A LA PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant la loi du 7 août 1931
sur la conservation
des monuments et des sites**

N° 1

Article 1er

Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Article 1er. — A l'alinéa deux de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites, la deuxième phrase est remplacée par la phrase suivante :

« Dans un délai de deux mois à dater de l'expédition des notifications, les intéressés peuvent faire connaître à l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale leurs observations par lettre recommandée à la poste. »

JUSTIFICATION

Si, comme il est proposé, la deuxième phrase de l'alinéa deux de l'article 1er, de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites - soit « Elle est soumise ensuite à l'avis de la députation permanente, devant laquelle tous les intéressés peuvent présenter leurs observations dans le délai de deux mois à partir des notifications » - est entièrement abrogée, les intéressés n'ont plus la possibilité de faire connaître leurs observations.

Etant donné que la Commission royale des monuments et sites doit ensuite donner un avis motivé et que le Conseil d'Etat a jugé dans son arrêt du 10 juillet 1981 (affaire Lacourt, n° 21.357) que l'avis n'est pas motivé si la réclamation du propriétaire du bien classé n'a pas été communiquée à la Commission accompagnée de la proposition de classement, la susdite possibilité devrait subsister.

N° 2

Article 1er

Faire précéder cet article par un nouvel article 1er, libellé comme suit :

« Article 1er. — La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 107quater de la Constitution. »

BIJLAGE 1

AMENDEMENTEN

OP HET VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van de wet van 7 augustus 1931
op het behoud van monumenten
en landschappen**

Nr. 1

Artikel 1

Dit artikel te vervangen door de volgende bepaling :

« Artikel 1. — In de tweede alinea van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen wordt de tweede zin door de volgende zin vervangen :

« Binnen een termijn van twee maanden na de verzending van de betekeningen, kunnen de betrokkenen hun opmerkingen bij een ter post aangetekende brief aan de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve kenbaar maken. »

VERANTWOORDING

Indien, zoals voorgesteld, de tweede zin van de tweede alinea van artikel 1, van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen - namelijk « Het wordt vervolgens aan het advies der bestendige deputatie onderworpen, bij dewelke al de betrokkenen hun aanmerkingen mogen indienen binnen de termijn van twee maanden, te rekenen vanaf de betekeningen » - volledig wordt opgeheven, wordt aan de betrokkenen de mogelijkheid ontnomen hun opmerkingen kenbaar te maken.

Aangezien bovendien de Koninklijke Commissie voor monumenten en landschappen achteraf een met redenen omkleed advies dient te geven en de Raad van State in een arrest d.d. 10 juli 1981 (inzake Lacourt, nr. 21.357) oordeelde dat het advies niet naar de eis van de wet met redenen is omkleed wanneer het bezwaar van de eigenaar van het geklasseerde goed niet samen met het voorstel tot rangschikking aan de Commissie wordt voorgelegd, zou de voormelde mogelijkheid moeten blijven bestaan.

Nr. 2

Artikel 1

Dit artikel door een nieuw artikel 1 te doen voorafgaan, luidend :

« Artikel 1. — Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid bedoeld in artikel 107quater van de Grondwet. »

N° 3

*Article 1er***Remplacer cet article par la disposition suivante :**

« Article 1er. — A l'alinéa 2 de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites, les phrases suivantes sont insérées après la deuxième phrase :

» La députation permanente se prononce dans un délai de cinq mois à partir des notifications. A défaut, l'Exécutif de la Région de Bruxelles-Capitale peut prendre son arrêté de classement sans l'avis de la députation permanente. »

JUSTIFICATION

L'urgence de l'abrogation de la disposition ne se justifie que si la Province ne donne pas son avis dans un délai raisonnable.

N° 4

*Article 1er***Faire précéder cet article par l'article suivant :**

« Article 1er. — Dans l'alinéa 1er de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 sur la conservation des monuments et des sites, les mots : « soit de la Députation permanente » sont insérés après les mots « où ils sont situés. »

JUSTIFICATION

Il semble utile que l'on ajoute au premier alinéa de l'article 1er de la loi du 7 août 1931 que la Députation permanente peut aussi proposer de classer un monument ou un bâtiment.

N° 5

Article 2

A l'alinéa 1er, remplacer les mots « entre en vigueur » par les mots « est obligatoire » et les mots « de l'entrée en vigueur de l'ordonnance » par les mots « où l'ordonnance est rendue obligatoire ».

JUSTIFICATION

Afin de tendre à un emploi correct de la langue sur le plan législatif, les corrections suivantes sont proposées à l'article 2 du projet A-171/1.

Nr. 3

*Artikel 1***Dit artikel door de volgende bepaling te vervangen :**

« Artikel 1. — In lid 2 van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van de monumenten en de landschappen wordt na de tweede zin de volgende zin ingevoegd :

» De bestendige deputatie doet binnen vijf maanden, te rekenen vanaf de betekeningen, uitspraak, anders mag de Brusselse Hoofdstedelijke Executieve zijn beschermingsbesluit zonder het advies van de bestendige deputatie uitvaardigen. »

VERANTWOORDING

Het dringend afschaffen van de bepaling is alleen verantwoord indien de Provincie niet binnen een redelijke termijn advies verleent.

Nr. 4

*Artikel 1***Dit artikel door een nieuw artikel 1 te doen voorafgaan, luidend :**

« Artikel 1. — In lid 1 van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 op het behoud van monumenten en landschappen, worden na de woorden « waar zij gelegen zijn » de woorden « hetzij van de bestendige deputatie » ingevoegd. »

VERANTWOORDING

Het lijkt nuttig dat in de eerste alinea van artikel 1 van de wet van 7 augustus 1931 zou worden toegevoegd dat ook de bestendige deputatie kan voorstellen een monument of gebouw te beschermen.

Nr. 5

Artikel 2

In lid 1, de woorden « wordt van kracht » door de woorden « is verbindend » en de woorden « de inwerkingtreding » door de woorden « de verbindendverklaring » te vervangen.

VERANTWOORDING

Teneinde een korrekt taalgebruik op wetgevend vlak na te streven worden de volgende verbeteringen in artikel 2 van het voorstel A-171/1 voorgesteld.

N° 6

Article 2

A l'alinéa 1er, remplacer le mot «sanction» par le mot «promulgation».

Nr. 6

Artikel 2

In lid 1, het woord «goedkeuring» te vervangen door het woord «afkondiging».

ANNEXE 2

a) Liste des dossiers actuellement à la Province de Brabant

Dossier	Date décision Exécutif	Date envoi province
Bruxelles - immeubles sis rue Haute n° 131-133-135	05.12.91	28.01.92 (derniers accusés de réception le 27.04.92)
Bruxelles - Maison des Chats sise Bld Adolphe Max n° 1-3	30.01.92	03.04.92
Bruxelles - Rue des Comédiens n° 24	09.04.92	06.05.92
Ixelles - abbaye de la Cambre	13.02.92	03.04.92

b) Liste d'avis rendus récemment par la Province de Brabant

- Le site du Kauwberg
- La place du Luxembourg
- L'immeuble sis avenue de Tervueren, 120 à Woluwe-Saint-Pierre
- L'immeuble sis rue Marché au Fromage, 35 angle rue des Eperonniers, 43 à Bruxelles
- La ferme Hof Ter Coigne, sise rue de la Bifurcation, 1 à Watermael-Boitsfort
- L'immeuble sis rue du Lombard, 7-9 à Bruxelles
- L'immeuble sis avenue de l'Yser, 5-6 à Etterbeek
- L'immeuble sis rue Van Campenhout, 51 à Bruxelles

c) Réponse à la question n° 116 de Mme Willame du 16 octobre 1991 (Bull. Questions et Réponses n° 19 du 7.2.1992)

En ce qui concerne la procédure en cours, il faut noter que de nombreux dossiers sont en attente au niveau de la Députation permanente qui, dans le cadre de la législation actuelle, doit remettre son avis, sans toutefois qu'un délai soit fixé à la délivrance de cet avis.

Malheureusement, alors même que l'administration provinciale a souvent déjà traité les dossiers et que leur examen figure à l'ordre du jour des séances de la Députation permanente, le député permanent rapporteur, sous la législature précédente, n'a pas estimé utile d'évoquer ces points.

Il va de soi que nous intervenons régulièrement, avec des succès ponctuels, auprès de Monsieur le Gouverneur pour qu'il soit remédié à cet état de fait.

A titre d'exemple, vous trouverez ci-après une liste de dossiers actuellement en attente au niveau de la Députation permanente, et concernant :

à Oudergem :

- anciennes glaciers sises chaussée de Wavre n° 1013 (dossier envoyé le 17.07.91).

à Bruxelles :

- rue d'Assaut n° 7 (dossier envoyé le 27.09.90);
- rue du Marché au Charbon n° 86, angle rue des Grands Carmes (dossier envoyé le 15.10.91);
- Rue des Grands Carmes n° 18 - Hôtel de Roest d'Alkemade (dossier envoyé le 07.06.91);

BIJLAGE 2

a) Lijst van de dossiers die nu bij de provincie Brabant zijn

Dossier	Datum beslissing Executieve	Datum zending provincie
Brussel - gebouwen gelegen Hoogstraat 131-133-135	05.12.91	28.01.92 (laatste berichten van ontvangst 27.04.92)
Brussel - «Hier ist in de Kater en de Kat» - gelegen A. Maxlaan 1-3	30.01.92	03.04.92
Brussel - Komediëntenstraat 24	09.04.92	06.05.92
Elsene - Ter Kameren Abdij	13.02.92	03.04.92

b) Lijst van de adviezen die onlangs door de Provincie Brabant werden uitgebracht

- De Kauwberg
- Het Luxemburgplein
- Het gebouw gelegen Tervurenlaan, 120 te Sint-Pieters-Woluwe
- Het gebouw gelegen Kaasmarktstraat, 35 hoek van de Spoormakersstraat, 43 te Brussel
- De Hof Ter Coigne hoeve gelegen vertakkingsstraat, 1 te Watermaal-Bosvoorde
- Het gebouw gelegen Lombardstraat, 7-9 te Brussel
- Het gebouw gelegen IJzerlaan, 5-6 te Etterbeek
- Het gebouw gelegen Van Campenhoutstraat, 51 te Brussel

c) Antwoord op vraag nr. 116 van mevr. Willame d.d. 16 oktober 1991 (Bull. Vragen en Antwoorden nr. 19 d.d. 7.2.1992)

Wat de op gang zijnde procedure betreft, dient er genoteerd te worden dat menig dossier in afwachting ligt bij de Bestendige Deputatie, die in het kader van de huidige wetgeving haar advies moet geven echter zonder dat er een termijn gebonden wordt aan de uitreiking van dit advies.

Het gebeurt spijtig genoeg vaker dat het provinciebestuur de dossiers reeds behandeld heeft en dat het onderzoek inzake vermeld staat op de dagorde van de Bestendige Deputatie, en dat de bestendige gedeputeerde onder de vorige wetgeving de behandeling van deze punten niet als nuttig beschouwd heeft.

Het spreekt voor zich dat wij regelmatig en met gericht succes tussenkomen bij de Gouverneur om aan deze staat van zaken te verhelpen.

Als voorbeeld vindt u hierna een lijst dossiers die in afwachting liggen bij de Bestendige Deputatie en die te maken hebben met :

te Oudergem :

- oude ijskelders gelegen Waverssesteenweg 1013 (dossier verstuurd op 17.07.91).

te Brussel :

- Stormstraat 7 (dossier verstuurd op 27.09.90);
- Kolenmarkt 86, hoek van de Lievevroubroersstraat (dossier verstuurd op 15.10.91);
- Lievevroubroersstraat 18, Hotel de Roest van Alkemade (dossier verstuurd op 07.06.91);

- Avenue Palmerston n° 20 - cèdre du Liban (dossier envoyé le 12.09.91);
- place Royale, n° 3 - «Gresham» (dossier envoyé le 19.08.91);
- cimetière de Laeken - mausolée Nicolay (dossier envoyé le 05.08.91);
- rue Guimard n° 14-16-18 (dossier envoyé le 12.07.91).

à Forest :

- parc J. Brel (dossier envoyé le 31.07.91);
- parc du Bempt (dossier envoyé le 31.07.91);
- Hôtel communal (dossier envoyé le 21.08.91).

à Ixelles :

- place du Luxembourg (dossier envoyé le 05.06.91);
- INR (dossier envoyé le 03.01.91);
- rue de l'Arbre Bénit, n° 123 (dossier envoyé le 15.07.91);
- avenue des Klauwaerts n° 11 (dossier envoyé le 29.10.91);

à Saint-Josse-ten-Noode :

- avenue des Arts n° 10 et 11 (dossier envoyé le 15.07.91);
- ateliers Mommen (dossier envoyé le 27.09.90);
- rue du Vallon n° 22-24-26-28 (dossier envoyé le 22.05.91);
- Hôtel communal sis avenue de l'Astronomie n° 13 (dossier envoyé le 21.08.91).

à Schaerbeek :

- avenue Louis Bertrand n° 1-2 (dossier envoyé le 03.07.91).

à Uccle: frontons sculptés de l'Institut des Deux-Alice (dossier envoyé le 17.10.91).

à Watermael-Boitsfort :

- ferme Hof-Ter-Coigne (dossier envoyé le 15.10.91);
- gare de Watermael (dossier envoyé le 16.05.91);
- école américaine sise avenue de la Foresterie n° 19 (dossier envoyé le 03.06.91).

à Woluwe-Saint-Lambert : vitraux de l'église de la Sainte-Famille (dossier envoyé le 21.05.91).

à Woluwe-Saint-Pierre : avenue de Tervueren n° 120 (dossier envoyé le 12.04.91).

Je suis persuadé que la nouvelle Députation permanente aura à cœur de remédier au retard accumulé.

- Palmerstonlaan 20 - Libanese Ceder (dossier verstuurd op 12.09.91);
- Koningsplein 3 - «Gresham» (dossier verstuurd op 19.08.91).
- Begraafplaats van Laken - Mausoleum van Nicolay (dossier verstuurd op 05.08.91);
- Guimardstraat 14-16-18 (dossier verstuurd op 12.07.91).

te Vorst :

- J. Brelpark (dossier verstuurd op 31.07.91);
- Bemptpark (dossier verstuurd op 31.07.91);
- Gemeentehuis (dossier verstuurd op 21.08.91).

te Elsene :

- Luxemburgplein (dossier verstuurd op 05.06.91);
- NIR (dossier verstuurd op 03.01.91);
- Gewijdeboomstraat 123 (dossier verstuurd op 15.07.91);
- Klauwaertsiaan 11 (dossier verstuurd op 29.10.91).

te Sint-Joost-ten-Node :

- Kunstlaan 10 en 11 (dossier verstuurd op 15.07.91).
- Mommenatelier (dossier verstuurd op 27.09.90).
- Kleine dalstraat 22, 24, 26, 28 (dossier verstuurd op 22.05.91).
- Gemeentehuis gelegen Sterrenkundelaan 13 (dossier verstuurd op 21.08.91).

te Schaarbeek :

- Louis Bertrandlaan 1, 2 (dossier verstuurd op 13.07.91).

te Ukkel : beeldhouwde fronton van het Instituut «Deux-Alice» (dossier verstuurd op 17.10.91).

te Watermaal-Bosvoorde :

- Hoeve Hof-ter-Coigne (dossier verstuurd op 15.10.91);
- Station van Watermaal (dossier verstuurd op 16.05.91);
- Amerikaanse school gelegen Vorstlaan 19 (dossier verstuurd op 03.06.91).

te Sint-Lambrechts-Woluwe : Kerkraam van de Heilige Familiekerk (dossier verstuurd op 21.05.91).

Sint-Pieters-Woluwe : Tervurenlaan 120 (dossier verstuurd op 12.04.91).

Ik ben ervan overtuigd dat de nieuwe Bestendige Deputatie het ter harte zal nemen de opgelopen vertraging te verhelpen.

